
EDUKACJA OLIMPIJSKA cz. 1

(materiał może być wykorzystany na lekcje teoretyczne w zdalnym nauczaniu oraz jako test)

mgr Tomasz Kosiński, doradca metodyczny z wychowania fizycznego
ODN Kalisz

STAROŻYTNE IGRZYSKA OLIMPIJSKIE

W jaki sposób i kiedy powstały igrzyska olimpijskie? Wprawdzie za datę pierwszych igrzysk uznano rok 776 przed Chrystusem, nie ulega wątpliwości, że zawody sportowe rozgrywane były już w Grecji na wiele lat przedtem. Świadczą o tym i współczesne odkrycia archeologiczne, i starogreckie legendy. Wszystko przemawia za tym, że Grecy zaczęli organizować sportowe igrzyska u szczytu swego rozwoju, widząc w nich symbol jedności wszystkich swoich plemion. Wiele lat przed rokiem 776 przed Chrystusem królowie Elidy, Pisy i Sparty zawarli święte przymierze poręczając wieczysty sojusz. Przymierze spisali na spiżowym dysku, który został powierzony w opiekę bogini Herze, w jej świątyni w Olimpii. Pokój boży, ekecheiria - ogłaszał Olimpię miejscem świętym, ustanawiał czteroletni okres igrzysk i prawa dla zawodników oraz zobowiązywał wszystkich Hellenów do zaniechania wszelkich sporów i działań wojennych na okres od jednego do trzech miesięcy podczas trwania uroczystości ogólnogreckich. Igrzyska odbywały się w **Olimpii** (trwających początkowo jeden dzień), mieście na **Półwyspie Peloponeskim**, co cztery lata, czyli co olimpiadę – pierwszą grecką miarę czasu, zawsze w roku przestępnym.

Opis: Olimpia, starożytny stadion, IV w. p.n.e.
Autor: Anna Szaleńcowi, źródło:www.portalwiedzy.onet

Myron, *Dyskobol*, marmurowy posąg
Źródło:portalwiedzy.onet

Zawodnikami igrzysk mogli być tylko wolni i o nieposzlakowanej opinii obywatele, urodzeni z obojga rodziców Greków. Niewolnicy, heloci, barbarzyńcy, a nawet wolni periojkwowie i metojskowie nie mieli prawa udziału w igrzyskach.

Nad przebiegiem igrzysk czuwali specjalnie wybrani sędziowie - hellanodikowie. Sprawdzali oni uprawnienia zgłaszających się zawodników, odbierali od nich przysięgę, rozstrzygali o zwycięstwach i przyznawali nagrody.

Przebieg igrzysk olimpijskich:

1 dzień. Wszyscy zawodnicy uczestniczyli w obrzędach ku czci Zeusa i przysięgali wraz z ojcem i swymi braćmi, że będą walczyć uczciwie. Każdy składał przysięgę, że nie dopuści się żadnego oszustwu na zawodach, co potwierdzali drugą przysięgą, w której mówili, że ściśle przykładali się do ćwiczeń przez poprzednie 46 miesięcy.

2 dzień. Drugiego dnia odbywały się konkurencje, w których startowali chłopcy.

3-4. dzień Start dorosłych zawodników.

5 dzień. Zakończenie igrzysk olimpijskich.

1. Przez kogo podobno były wprowadzone Pytyjskie igrzyska w Delfach?

- a/ Appolina
- b/ Posejdona
- c/ Hermesa

2. Jaką nagrodę otrzymywali zwycięzcy Pytyjskich igrzysk?

- a/ gałązkę bluszczową
- b/ medal ze złota
- c/ wieniec laurowy

3. Igrzyska w Olimpii rozgrywano ku czci?

- a/ Zeusa
- b/ Herkulesa
- c/ Neptuna

Posąg Zeusa z Olimpii (rycina z pocz. XX w.)
źródło:www.wikipedia.org

Od góry: wieniec oliwny otrzymywali zwycięzcy igrzysk w Olimpii,
wieniec laurowy w Delfach,
wieniec piniowy w Koryncie,
wieniec wild celery w Nemei, źródło:www.olimpic.org

4. Jaką nagrodę otrzymywali zwycięzcy igrzysk w Olimpii?

- a/ złoty piorun Zeusa
- b/ wieniec oliwny
- c/ 1000 drachm

5. Co to jest olimpiada?

- a/ igrzyska
- b/ czteroletni okres między igrzyskami
- c/ zawody sportowe

6. Kto był najsympliczniejszym z atletów czasów antycznych?

- a/ Pelops ze Sparty
- b/ Hermes z Olimpii
- c/ Milon z Krotonu

Pankration to połączenie boksu i zapasów

Walka zapaśników, źródło: www.olympic.org

7. Połączeniem jakich dyscyplin sportu był pankration?

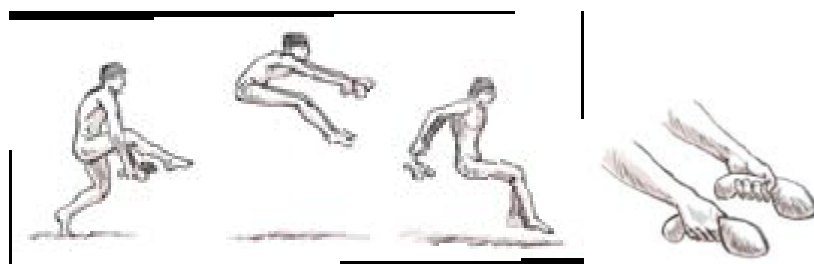
- a/ boks i zapasów
- b/ boks i aikido
- c/ boks i szermierki

8. Co łączyło olimpiadę z Olimpem ?

- a/ u stóp Olimpu rozgrywano igrzyska
- b/ nic nie łączyło
- c/ nazwa olimpiady pochodzi od nazwy masywu górskiego Olimp

9. Z jakich dyscyplin sportowych składał się rozgrywany w starożytności pięciobój?

- a/ rzut dyskiem, skok w dal, rzut oszczepem, bieg i zapasy
- b/ skok w dal, zapasy, jazda konna, boks i rzut dyskiem
- c/ zapasy, boks, jazda konna, rzut oszczepem i pływanie

Skok w dal odbywał się przy pomocy ciężarków trzymających w dłoniach, źródło: www.olympic.org

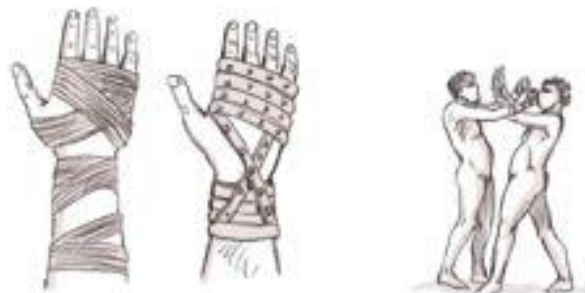
10. Jak nazywały się igrzyska tylko dla kobiet?

- a/ Wenesion
- b/ Teranis
- c/ Heraje

11. Na, której ręce nosi bokserzy rękawice w starożytności?

- a/ na obu dłoniach
- b/ na prawej ręce
- c/ na lewej ręce

Walka bokserska w starożytności. Tylko na prawej ręce noszono „rękawice”,

źródło:www.olimpic.org

12. Gdzie leżała Olimpia, miejsce starożytnych igrzysk?

- a/ w pobliżu Aten
- b/ w pobliżu Sparty
- c/ w dawnej Elidzie na Peloponezie

13. Gdzie i kiedy odbyły się I starożytne igrzyska olimpijskie?

- a/ w Atenach w 772r. p.n.e.
- b/ na Peloponezie w 776r. p.n.e.
- c/ na górze Olimp w 677r. p.n.e.

14. Co oznacza słowo palestra?

- a/ miejsce ćwiczeń fizycznych
- b/ instrument do gry w piłkę
- c/ starożytny dysk

Olimpia – palestra, źródło:www.wikipedia.org

15. Co oznacza słowo Pentatlon?

- a/ zawody hipiczne
- b/ wyścigi rydwanów
- c/ pięciobój

16. Ile dni trwały starożytne igrzyska olimpijskie?

- a/ 7 dni
- b/ 5 dni
- c/ 6 dni

Rzut oszczepem, źródło:www.olimpic.org

Wyścig rydwanów, źródło:www.olimpic.org

17. W jaki sposób zwoływano zawodników na starożytne igrzyska olimpijskie?

- a/ wysyłano do nich gołębie pocztowe
- b/ trzech kapłani olimpijscy udawali się w różne strony Hellady i zapowiadali w miastach mające odbyć się igrzyska olimpijskie. Nawoływali do zaniechania waśni i wojen, ogłaszali pokój boży
- c/ zapalano Święty Ogień na górze Olimp

18. Co to był „Pokój Boży” (Ekecheiria)?

- a/ rozkaz Zeusa o zaprzestanie wojen na czas rozgrywania igrzysk
- b/ pozdrowienie od Kapłana Olimpji dla uczestników igrzysk
- c/ sojusz zawarty przez władców: Elidy, Pisy i Sparty o zaprzestaniu w okresie uroczystości olimpijskich wszystkich zatargów zbrojnych

19. Jak miała na imię bogini ku czci, której rozgrywano igrzyska tylko dla kobiet?

- a/ Hera
- b/ Wenus
- c/ Afrodyta

20. Jak miał na imię pierwszy olimpionik, którego imię zanotowano i od niego rozpoczynają się spisy zwycięzców olimpijskich?

- a/ Hermogenes z Karii
- b/ Koroibos z Elidy

c/ Leonidas z Rodos

21. W którym roku zlikwidowano starożytne igrzyska olimpijskie?

a/ 939r. n.e.

b/ 636r. p.n.e.

c/ 393r. n.e.

22. Jak nazywał się cesarz rzymski, który zlikwidował igrzyska olimpijskie?

a/ Neron XI

b/ Teodozjusz I

c/ Tyberiusz III

ODPOWIEDZI

1. Przez kogo podobno były wprowadzone Pytyjskie igrzyska w Delfach?

a/ Appolina

b/ Posejdona

c/ Hermesa

2. Jaką nagrodę otrzymywali zwycięzcy Pytyjskich igrzysk?

a/ gałązkę bluszczową

b/ medal ze złota

c/ wieniec laurowy

3. Igrzyska w Olimpii rozgrywano ku czci?

a/ Zeusa

b/ Herkulesa

c/ Neptuna

4. Jaką nagrodę otrzymywali zwycięzcy igrzysk w Olimpii?

a/ złoty piorun Zeusa

b/ wieniec oliwny

c/ 1000 drachm

5. Co to jest olimpiada?

a/ igrzyska

b/ czteroletni okres między igrzyskami

c/ zawody sportowe

6. Kto był najsłynniejszym z atletów czasów antycznych?

a/ Pelops ze Sparty

b/ Hermes z Olimpii

c/ Milon z Krotonu

7. Połączeniem jakich dyscyplin sportu był pankration?

a/ boksu i zapasów

b/ boksu i aikido

c/ boksu i szermierki

8. Co łączyło olimpiadę z Olimpem ?

a/ u stóp Olimpu rozgrywano igrzyska

b/ nic nie łączyło

c/ nazwa olimpiady pochodzi od nazwy masywu górskiego Olimp

9. Z jakich dyscyplin sportowych składał się rozgrywany w starożytności pięciobój?

- a/ rzut dyskiem, skok w dal, rzut oszczepem, bieg i zapasy
- b/ skok w dal, zapasy, jazda konna, boks i rzut dyskiem
- c/ zapasy, boks, jazda konna, rzut oszczepem i pływanie

10. Jak nazywały się igrzyska tylko dla kobiet?

- a/ Wenesion
- b/ Teranis
- c/ Heraje

11. Na, której ręce nosi bokserzy rękawice w starożytności?

- a/ na obu dłoniach
- b/ na prawej ręce
- c/ na lewej ręce

12. Gdzie leżała Olimpia, miejsce starożytnych igrzysk?

- a/ w pobliżu Aten
- b/ w pobliżu Sparty
- c/ w dawnej Elidzie na Peloponezie

13. Gdzie i kiedy odbyły się I starożytne igrzyska olimpijskie?

- a/ w Atenach w 772r. p.n.e.
- b/ na Peloponezie w 776r. p.n.e.
- c/ na górze Olimp w 677r. p.n.e.

14. Co oznacza słowo palestra?

- a/ miejsce ćwiczeń fizycznych
- b/ instrument do gry w piłkę
- c/ starożytny dysk

15. Co oznacza słowo Pentatlon?

- a/ zawody hipiczne
- b/ wyścigi rydwanów
- c/ pięciobój

16. Ile dni trwały starożytne igrzyska olimpijskie?

- a/ 7 dni
- b/ 5 dni
- c/ 6 dni

17. W jaki sposób zwoływano zawodników na starożytne igrzyska olimpijskie?
- a/ wysyłano do nich gołębie pocztowe
  - b/ trzech kapłani olimpijscy udawali się w różne strony Hellady i zapowiadali w miastach mające odbyć się igrzyska olimpijskie. Nawoływali do zaniechania waśni i wojen, ogłaszali pokój boży
  - c/ zapalano Święty Ogień na górze Olimp
18. Co to był „Pokój Boży” (Ekecheiria)?
- a/ rozkaz Zeusa o zaprzestanie wojen na czas rozgrywania igrzysk
  - b/ pozdrowienie od Kapłana Olimpji dla uczestników igrzysk
  - c/ sojusz zawarty przez władców: Elidy, Pisy i Sparty o zaprzestaniu w okresie uroczystości olimpijskich wszystkich zatargów zbrojnych
19. Jak miała na imię bogini ku czci, której rozgrywano igrzyska tylko dla kobiet?
- a/ Hera
  - b/ Wenus
  - c/ Afrodyta
20. Jak miał na imię pierwszy olimpionik, którego imię zanotowano i od niego rozpoczynają się spisy zwycięzców olimpijskich?
- a/ Hermogenes z Karii
  - b/ Koroibos z Elidy
  - c/ Leonidas z Rodos
21. W którym roku zlikwidowano starożytne igrzyska olimpijskie?
- a/ 939r. n.e.
  - b/ 636r. p.n.e.
  - c/ 393r. n.e.
22. Jak nazywał się cesarz rzymski, który zlikwidował igrzyska olimpijskie?
- a/ Neron XI
  - b/ Teodozjusz I
  - c/ Tyberiusz III